

# ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 39.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1894

## ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ τῶν κομιτάτων τῶν κατόχων ἑλλην. χρεωγράφων διάσπασις εἶνε πλέον γεγονός τετελεσμένον, ἥδη μάλιστα συνελθόντων ἐν Παρισίοις μόνον τῶν Γάλλων, οἵτινες καὶ ἐπεδοκίμασαν τὴν στάσιν τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐπικαλέσωνται τὴν διπλωματικὴν ἐπέμβασιν τῆς κυβερνήτης τῆς Δημοκρατίας. — Ὅποιας ὑποδοχῆς θὰ τύχῃ τοιαύτη αἰτησις παρὰ τῇ γαλλικῇ κυβερνήσει, ἥτις, δι' ἐπισήμου αὐτῆς ἀντιπροσώπου μελετήσασα ἥδη τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ κ. Ροῦ, ἐπείδθη ὅτι ἀδύνατον αὐτῇ ἀποβαίνει νὰ παράσῃ τοῖς πιστωταῖς αὐτῆς πλείονα ἐκείνων, ὅσα παρέσχεν ἥδη ὁ κ. Τρικούπης, εἶναι πρόδηλον. — Ἐν τούτοις ἐπικεῖται καὶ ἡ τῶν Ἀγγλῶν ἐν Λονδίνῳ συνέλευσις, ἥτις γενικῶς ἐλπίζεται ὅτι θ' ἀποδεχθῇ τὴν ἐν Ἀθήναις διομολογηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν καὶ τῆς ἑλλην. κυβερνήσεως μονομερῆ σύμβασιν, εἰς ἣν πιθανώτατα ἀναγκασθῇσονται ἐπὶ τέλους νὰ προσχωρήσωσι καὶ οἱ ἄλλοι, κινδυνεύοντες ἄλλως νὰ λάβωσι μόνον τὰ 30 %, τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 10 δεκεμβρίου ὁρισθέντα.

Ὁ κ. Στόιλωφ, ἐξακολουθῶν τὴν ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς ἡγεμονίας ἐκλογικὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ κ. Πέτρωφ περιοδεῖαν, μετέβη καὶ εἰς Βάρναν· αὐτόθι δὲ προέβη εἰς ἀξίας λόγου δηλώσεις περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς ὑπ' αὐτὸν κυβερνήσεως. — Αἱ δηλώσεις αὗται — πιστεύομεν δὲ ὅτι δὲν εἶνε ἀπλοῦν ἐκλογικὸν δέλεαρ πρὸς ἀγρευδὶν ὡς οἷόν τε πλείονων ψήφων κατὰ τὰς ἐπικειμένους βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὰς πραγματικὰς βάσεις τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος αὐτοῦ — ἀποδεικνύουσι τὸν βουλγαρον πρωθυπουργὸν ἀν-

δρα κατανοοῦντα οὐ μόνον τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα τῆς θέσεως αὐτοῦ, ἐπιβάλλοντα αὐτῷ ἐν τῷ λόγῳ ἄκραν εὐλάβειαν πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν ὁμόρων ἢ γειτόνων κρατῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς πατρίδος αὐτοῦ, διὰ μετριοπαθοῦς μόνον καὶ νομοταγοῦς πολιτικῆς δυναμένης νὰ ἐλπίξῃ τὴν πλήρη ἀνάκτισιν τῆς εὐρωπαϊκῆς εὐνοίας. — Πράγματι δὲ ὁ κ. Στόιλωφ, βάσιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ὑπ' αὐτὸν κυβερνήσεως θέμενος τὸν εὐλικρινῆ δεσασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν γειτόνων κρατῶν, ἅτινα μόνον οὕτως, ὡς εὐλόγως εἶπε, θὰ ἐσέβοντο ἐν τῷ μέρει τὰ τῆς Βουλγαρίας δικαιώματα, διαγράφει ἑαυτῷ πρόγραμμα, ὅπερ πλείστα ἐξωτερικὰ τε καὶ ἐσωτερικὰ ἀγαθὰ ἐπαγγέλλεται τῇ Βουλγαρίᾳ. — Ἐξωτερικὰ ἀγαθὰ ἐπαγγέλλεται αὐτῇ, διότι ἡ ἡγεμονία καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς ἔχει ἐμπορικὰ συμφέροντα ἢ συμφέροντα ἐντὶ ἁλλοδαπῇ ἐγκατεστημένων Βουλγάρων, ἅτινα φυσικῶς τόσῳ καλλίτερον θὰ ἐξυπηρετῶνται, ὅσῳ εὐλικρινεστέρα εὐλάβεια ἐπιδείκνυται ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν κρατῶν, ἐν οἷς ὑπάρχουσι τὰ προμνησθέντα βουλγαρικὰ συμφέροντα, ὅσῳ νομοταγέστερον ἡ κυβερνήσις αὕτη προσφέρειται ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῆς πρὸς τὰ κράτη, πρὸς τὰ ὅποια εἴτε ὑποτελείας εἴτε ἄλλοι δεσμοὶ συνάπτουσι τὴν ἡγεμονίαν. — Τῆς ἀληθείας ταύτης ἡμεῖς ὅλως τὸ πεδὸν σύστημα· σκαιότατα δὲ πρὸς τὰ πλησίον μικρά τε καὶ μεγάλα κράτη προσφερόμενον, μόνον τὴν δυσμένειαν αὐτῶν ἐκαλλιέργει, ἐξ ἧς βεβαίως οὐδὲν ἀγαθὸν ἡ ἡγεμονία ἠδύνατο νὰ ἐλπίξῃ. — Ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ ἀγαθὰ, ἅτινα ἡ Βουλγαρία δύναται νὰ προσδοκᾷ ἐκ τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος, ὅπερ ὁ πρωθυπουργὸς αὐτῆς ἀνέπτυξεν ἐν Βάρνῃ, ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκ τούτου δυναμένην νὰ προκύψῃ εὐμενῇ πρὸς τὴν πολιτείαν στάσιν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ βιουσῶν ἁλλοεθνῶν κοινοτήτων, αἵτινες, βλέπουσαι τὴν πολιτείαν εὐλαβῶς φερομένην πρὸς τὰ ἐθνικὰ αὐτῶν δικαιώματα εἴτε ὡς πρὸς αὐτὰς ἀμέσως εἴτε ὡς πρὸς τὰς κυβερ-

νήσεις τῶν ἐθνῶν, οἷς ἀνήκουσι, δὲν δύνανται ἀλλ' ἢ νὰ συντελῶσι πλεῖστον ἐτι εἰς τὴν ἀπερίσπαστον διεξαγωγὴν τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου διὰ τῆς νομοταγεστέρας αὐτῶν πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκλογικῆς καὶ κοινοβουλευτικῆς αὐτῶν ὑποστηρίξεως. — Ὁ κ. Σταμπούλωφ καὶ ἐν τούτῳ πλημμελῶς ἐπολιτεύετο, τοῦτου δὲ ἕνεκα ἀείποτε εἶχεν ἀντιπολιτευόμενα τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καὶ ὅπωςδὴποτε πράγματα αὐτῷ παρέχοντα πάντα τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ οἰκοῦντα ξένα ἔθνη. — Ἡ τοῦ κ. Στοίλωφ πολιτικὴ, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος δηλώσων αὐτοῦ, ἐρεῖσθαι ἐπὶ ἀντιθέτων ὁλως ἀρχῶν, διὸ καὶ εὐλόγως δύναται νὰ ἐλπίζῃ καὶ ἀντίθετα ἀποτελέσματα· μόνον τοῦτο πρέπει νὰ εὐχνηθῶμεν αὐτῷ, ὅπως ἐκ τοῦ ἐπικειμένου ἐκλογικοῦ ἀγῶνος ἐξέλθῃ μετὰ κοινοβουλευτικῶν δυνάμεων ἱκανῶν νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτῷ τὴν διαχείρισιν τῆς ἀρχῆς ὅσον ἀπαιτεῖται μακρὰν.

Τὰ ἐν Σερβίᾳ πράγματα διατελοῦσιν ἐν τῷ αὐτῷ μετεώρῳ σημείῳ, λειτουργοῦντος μὲν τοῦ ὑπὸ τὸν κ. Νικολάεβιτς ὑπουργείου, ἀναγκαζομένου δὲ δι' ἀορίστων καὶ διφορούμενων ἐκφράσεων ν' ἀπαντῇ εἰς τὰ θυλλασόμενα περὶ ὑποδιωσκούσης αὐτὸ κρίσεως. — Οὐχ' ἥττον μεταξύ προβαίνει, τὸ τέρμα ἤδη ἐγγίζουσα, ἡ ἐκπόνησις τοῦ νέου συντάγματος, δι' οὗ λέγεται ὅτι κρατύνεται μὲν ἡ βασιλικὴ ἰσχὺς διὰ τῆς ἰδρύσεως δύο νομοθετικῶν Σωμάτων, ὧν πιθάνωτάτα τὸ ἕτερον θ' ἀπορρέῃ κατὰ μέγα ἢ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἢ καὶ τελείως, ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ βασιλέως, ὡς καὶ δι' ἄλλων ἰσως διατάξεων, καταλυουσῶν τὴν ὑπερβολικὴν δύναμιν, ἣν τέως τὰ κρατοῦντα τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἠδύναντο ν' ἀσκήσωσιν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Στέμματος, περιφρουροῦνται δὲ καὶ αἱ ἐλευθερίαι τοῦ λαοῦ, ᾧ τινι, φαίνεται, καταλείπεται ἡ συγκρότησις τοῦ ἐτέρου Σώματος. — Ὁ νέος οὗτος χάρτης ὑποβλήθησεται εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ κοινοβουλευτικὴν κύρωσιν τῆς Σκουψίνας κατὰ τὸν προσεχὴ χειμῶνα. — Πρὸ τούτου μελετᾶται νέα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποδημία τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου, κατὰ σεπτέμβριον ξενισθισμένου ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βερολίνου. — Ὡς πρὸς τὸν βασιλοπάτορα, οὗτος ἐν συνενταύξει, ἣν ἐχορήγησε πρὸς συντάκτην εὐρωπαϊκῆς ἐφημερίδος, διέψευδεν ἐντόνως τὰς ἀποδιδόμενας αὐτῷ φιλοδόξους βουλάς, διαβιβαιώσας ὅτι ὁ μόνος αὐτοῦ πόθος εἶνε νὰ διανύσῃ τὸν βίον ἡσύχως ἐν Νύσση βλέπων τὸν υἱὸν αὐτοῦ εὐτυχῶς ἀνάσσειν καὶ οὐδαμῶς ἀναμειγνύμενος εἰς τὴν ἀρχὴν, ἣν ἤδη, ἀνδρωθεὶς πλέων, δύναται νὰ διεξάγῃ ἄνευ ξένων εἰσγηθήσεων. — Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ διαβεβαιώσεις αὗται θὰ τηρηθῶσι πιστότερον ἢ ὅτι αἱ περὶ μὴ ἐπανόδου εἰς τὸ σερβικὸν ἔδαφος ἐπίσημοι ὑποσχέσεις.

Ἡ βασιλίσσα Βικτωρίᾳ διὰ τοῦ εἰθισμένου λόγου ἐκήρυξε τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης κοινοβουλευτικῆς συνόδου. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐλθῶμεν ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλικὸν λόγον, ἀνάγκη δύο λέξεων περὶ αὐτῆς τῆς συνόδου. — Πρῶτον ἐν πρώτοις ὅτι ἡ τῶν φιλελευθέρων κυβερνήσεως οὐδεμίαν τῶν σπουδαίων αὐτῆς περὶ φιλελευθέρων μεταρρυθμίσεων ὑποσχέσεων ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ, καὶ αὐτῆς τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων ἐπιτηθευθείσης ἱρλαν-

δικῆς αὐτονομίας παραμενούσης ἐκκρεμοῦς μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν λόρδων ἀπόρριψιν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου καὶ αὐτοῦ τοῦ περὶ τῶν ἐν Ἱρλανδίᾳ γαιομισθωτῶν νόμου μήπω πραγματωθέντος διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν νόμιον συμπεριφορὰν τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Σώματος. — Τοῦτο βεβαίως, καίτοι ἐξ ὑπατιότητος ἄλλων συμβαίνει, δὲν ἐνισχύει μεγάλως τὸ γόητρον τῆς μερίδος, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν μάλιστα ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦς πολιτικῆς τοῦ κ. Γλάδστον. Καὶ δὲν προήχθη μὲν μέχρι τοῦ ἄκρου ὁ κίνδυνος, ὃς ἠπειλήσῃ τὴν διαδεξαμένην τὸν σεβαστὸν πολιτευτὴν κυβερνήσιν Ρόσμπερνς διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν στάσιν τῆς ἐτέρας τῶν Ἱρλανδικῶν μερίδων, τὸ ὑπουργεῖον δὲ ἠδυνήθη ὅπωςδὴποτε νὰ ζήσῃ, κατὰ τὴν περὶ αὐτοῦ ἐκφράσιν τοῦ κ. Κρίσπν, ἀλλὰ βεβαίως οὐδὲ νὰ ἰσχυρισθῇ δύναται ὅτι ἐκράτυνε τοῦλάχιστον τὴν κοινὴν πεποιθῆσιν ὅτι μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου ὁ λόρδος Ρόσμπερν ἐπιδιώκει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς μερίδος, ἥτις ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν πρωθυπουργίαν. — Τούτου ἕνεκα, ἐνῶ μεγάλῃν προξενεῖ παρὰ τῇ μεγίστῃ μοίρᾳ τοῦ βρετανικοῦ δημοσίου ἀγανάκτησιν ἡ τῶν λόρδων ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ, ἐνῶ πανταχόθεν σχεδὸν διατυπώται ἡ εὐχὴ καὶ ἐκδηλοῦται ἡ ἐπιθυμία πρὸς κατάλυσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀρνησικυρίας, ᾧ καταχρωμένη ἡ τῶν λόρδων Βουλὴ ἐξουδετεροῖ πᾶσαν φιλελεύθερον νομοθετικὴν ἐργασίαν τῶν γυνδίων τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ ἀντιπροσώπων, ἡ κυβερνήσις πρὸς πάσας μὲν τὰς ἐν τῷ κοινοβουλίῳ γενομένας αὐτῇ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπερωτήσεις ἀπεκρίθη διὰ γενικῶν καὶ ἀορίστων ἐκφράσεων, δηλώσασα μόνον ὅτι τὸ πρᾶγμα ζωνῶς ἐπασχολεῖ αὐτήν, ἐν δὲ τῷ ἔξ οὗ ὠρμήθημεν βασιλικῷ λόγῳ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἰσῆγαγε σχετικὴν φράσιν, ὅπερ βεβαίως δὲν συντελεῖ εἰς κατεύνασιν τῶν ἀνδραγαθῶν, ἃς περὶ τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ βασιλείου καταστάσεως αἰσθάνονται οἱ διαβλέποντες τὸν ὑποτίθηοντα καὶ θάττον ἢ βράδιον ἐκραγνόμενον κατὰ τοῦ ὀπισθοδρομικοῦ τούτου Σώματος κοινωνικοπολιτικὸν σάλον. — Ὡς πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ κράτους πράγματα, ὁ βασιλικὸς λόγος ἐκφράζει λύπην ἐπὶ τοῖς ἀφρικανικοῖς καὶ ἀσιατικοῖς ζητήμασιν, ἅτινα προεκάλεσαν διαφωνίας Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας· δηλῶν ὅμως ὅτι καὶ ἤρξαντο φιλικαὶ πρὸς τὴν Δημοκρατίαν διαπραγματεύσεις, εὐελπιστεῖ περὶ τῆς ταχείας συνεννοήσεως. — Τοῦτο πᾶς πιστεύει. Ἐν τοῖς εἰρημένοις ζητήμασιν ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ, καίπερ μέγιστα εἰς τὴν ἐκκρήνιν αὐτῶν συντελέσασα διὰ τῆς ὑπερβολικῆς φιλαυτίας, ὡς καὶ τῆς ὀλίγης πρὸς τὰ διεθνή δίκαια καὶ τὰς ὑψίστας συμβάσεις εὐλαθείας, ἥτις χαρακτηρίζει αὐτήν, μετὰ τοσαύτης διαλλακτικότητος προσφέρεται, ἃς ὅτου κυρίως εἶδεν ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἐννοοῦσι ν' ἀνεχθῶσι διωπνλῶς τὰς πράξεις αὐτῆς, ὥστε ἐπανειλημμένως ἔδειξεν ὅτι εἶνε διατεθειμένη πάσῃ θυσίᾳ ν' ἀποψύγῃ τὴν ἐκτράχυνσιν τῶν σχέσεων τοῦ βασιλείου πρὸς ὅποιανδήποτε, μάλιστα μεγάλῃν, εὐρωπαϊκὴν Δύναμιν.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.